

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 530/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpených JUDr. Pavlom Kontrom, advokátom, Čučmianska dlhá 21, Rožňava, proti rozsudku Okresného súdu Rožňava č. k. 10 C 220/2015-168 z 24. novembra 2017, rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 9 Co 266/2018 z 29. mája 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9 Cdo 55/2020 z 10. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 6. apríla 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 220/2015-168 z 24. novembra 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 266/2018 z 29. mája 2019 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 9 Cdo 55/2020 z 10. novembra 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a napadnutých rozhodnutí vyplýva, že v konaní vo veci samej vystupovali sťažovatelia v procesnom postavení žalobcov v 2. rade a 3. rade (spolu so žalobcom

v 1. rade [REDAKOVANÉ], pozn.) proti žalovanému v 1. rade [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 1. rade“) a žalovanej v 2. rade obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná v 2. rade“, spolu aj „žalovaní“), vo veci podanej žaloby o určenie neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej medzi žalovaným v 1. rade a žalovanou v 2. rade. Predmetom tejto darovacej zmluvy (uzavretej 7. apríla 2011, pozn.) bolo darovanie pozemkov nachádzajúcich sa v [REDAKOVANÉ] spravovaných urbáriátom, pričom podpis na tejto darovacej zmluve bol osvedčený až 9. októbra 2014. Návrh na vklad vlastníckeho práva bol následne podaný 20. októbra 2014 a povolený bol 13. novembra 2014. V čase pred uzatvorením darovacej zmluvy 15. novembra 2010 bola medzi žalovaným v 1. rade a žalovanou v 2. rade uzatvorená zmluva o tichom spoločenstve, v ktorej sa žalovaný v 1. rade ako tichý spoločník zaviazal vložiť do podnikania žalovanej v 2. rade peňažný vklad vo výške 400 eur a nepeňažný vklad vo forme darovania predmetných nehnuteľností.

3. Sťažovatelia podali žalobu o určenie neplatnosti darovacej zmluvy na okresnom súde 17. júna 2015, ktorú založili na tvrdení, že darovacia zmluva je neplatná z dôvodu porušenia predkupného práva podľa § 140 Občianskeho zákonníka v spojení s porušením § 9 ods. 7 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 97/2013 Z. z.“). Na žalovanými vznesenú námietku premlčania reagovali sťažovatelia tak, že návrh na vklad vlastníckeho práva po uplynutí trojročnej premlčacej doby považovali za v rozpore s dobrými mravmi, pričom vyjadrili presvedčenie, že zo strany žalovaných išlo o účelové konanie, a zároveň vyjadrili pochybnosti o momente vzniku darovacej zmluvy, ako aj presvedčenie, že zmluva o tichom spoločenstve je absolútne neplatná. V súvislosti s preukázaním naliehavého právneho záujmu sťažovatelia uviedli, že tento nie je potrebné preukazovať pri určení neplatnosti darovacej zmluvy, pretože právo domáhať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu vyplýva priamo z § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 40a Občianskeho zákonníka. Zároveň uviedli, že nemajú inú možnosť ako zákonným spôsobom dosiahnuť také právne pomery, aké existovali pred uzavretím spornej darovacej zmluvy. Sťažovatelia okrem toho považujú darováciu zmluvu za absolútne neplatnú vzhľadom na vznik nevyvrátiteľnej právnej domnienky odstúpenia od zmluvy podľa § 47 Občianskeho zákonníka, teda návrh na vklad vlastníckeho práva bol podaný po troch rokoch od uzavretia darovacej zmluvy. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 2 Sžo 285/2009 z 19. mája 2010 a č. k. 2 Sžo 248/2010 z 21. septembra 2011, ako aj rozhodnutie ústavného súdu v konaní pod sp. zn. IV. ÚS 66/2012.

4. Ako prvoinštančný súd vo veci rozhodol okresný súd napadnutým rozsudkom, ktorým žalobu zamietol. Svoje závery odôvodnil v prvom rade tým, že pokiaľ sťažovatelia namietali neplatnosť darovacej zmluvy z dôvodu porušenia predkupného práva podľa zákona č. 97/2013 Z. z., tento nadobudol účinnosť 1. mája 2013, pričom darovacia zmluva bola uzatvorená 7. apríla 2011. V čase uzavretia darovacej zmluvy platil zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 181/1995 Z. z.“). Podľa § 7 zákona č. 181/1995 Z. z. členovia spoločenstva môžu prevádzať svoj vlastnícky podiel spoločnej nehnuteľnosti a s ním súvisiace práva a povinnosti len za podmienok ustanovených v tomto zákone a vo vyhlásení spoločníkov o združení alebo v zmluve o založení a v osobitnom predpise. Pri uvedenom paragrafe je odkaz č. 14, ktorý odkazuje na § 140 Občianskeho zákonníka. V tomto ustanovení Občianskeho zákonníka je upravený prevod spoluvlastníckeho podielu

v súvislosti s predkupným právom spoluvlastníkov, ak nejde o prevod blízkej osobe. V nadväznosti na uvedené sa okresný súd zaoberal aj otázkou prevodu na blízku osobu vo vzťahu k zmluve o tichom spoločenstve medzi žalovanými, ktorú uzavrel s tým, že aj v obchodných vzťahoch môže existovať blízka osoba a o taký prípad išlo v prípade žalovaných. Zároveň uviedol, že právny úkon je podmienene platný a jeho definitívna platnosť nastáva po uplynutí troch rokov odo dňa právneho úkonu – teda od uzatvorenia darovacej zmluvy, a nie od povolenia vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, ako to uvádzali sťažovatelia. Z uvedeného vyplýva, že sťažovatelia sa relatívnej neplatnosti darovacej zmluvy dovoľávali po uplynutí premlčacej doby a zároveň žalovaní vzniesli námietku premlčania. V tejto nadväznosti okresný súd uviedol, že vzhľadom na dôvodnosť námietky premlčania nie je možné uvažovať o rozpore s dobrými mravmi, navyše sťažovatelia neuviedli také dôvody, pre ktoré by súd mohol mimoriadne pristúpiť k tomu, že by námietku premlčania neakceptoval. K tvrdeniu sťažovateľov o nevyvrátiteľnej domnienke odstúpenia od zmluvy uviedol, že teória, ako aj aplikačná prax pod vplyvom rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 201/96 (ďalej len „rozhodnutie ústavného súdu Českej republiky“) dospela k záveru, že vkladové konanie týkajúce sa nehnuteľností má za následok nadobudnutie vlastníctva, avšak táto skutočnosť nemá vplyv na účinnosť obligáčného záväzku založeného skoršou zmluvou. Z uvedeného pohľadu preto vo vzťahu k účinnosti zmlúv o prevode nehnuteľností nemá § 47 Občianskeho zákonníka opodstatnenie. Návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností možno teda podať v časovo neobmedzenej lehote. Zároveň reagoval na požiadavku preukázania naliehavého právneho záujmu tým, že sťažovatelia v konaní nepreukázali ani naliehavý právny záujem na určení neplatnosti darovacej zmluvy, že ak by sa aj určila darovacia zmluva za neplatnú, ich právne postavenie by sa nezmenilo. Dodal, že sťažovatelia sa už nemohli domáhať určenia neplatnosti darovacej zmluvy, keď tak urobili žalobou podanou až po uplynutí viac ako troch rokov od uzatvorenia zmluvy, keď aj prípadná relatívna neplatnosť už nemohla byť namietaná.

5. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil. Sťažovatelia odvolacie dôvody vyvodili z § 365 ods. 1 písm. b), e) a h) CSP, teda že konajúci súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a že rozhodnutie konajúceho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

6. Krajský súd potvrdenie napadnutého rozsudku okresného súdu odôvodnil tým, že napadnutý rozsudok okresného súdu (vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu podľa § 363 ods. 1 písm. b) CSP, pozn.) zodpovedá kritériám vyžadovaným § 220 CSP. Pokiaľ sťažovatelia namietali neúplnosť zistenia skutkového stavu tým, že okresný súd nevykonal opätovný výsluch žalovaného v 1. rade, krajský súd uviedol, že relevancia navrhnutého dôkazu bola na posúdení okresného súdu, a poukázal, že na pojednávaní 24. novembra 2017 sporové strany a ich právni zástupcovia uviedli, že nemajú žiadne návrhy na doplnenie dokazovania. Ďalej krajský súd uviedol, že sa plne stotožňuje so závermi okresného súdu v časti určenia začiatku plynutia premlčacej doby, pričom v tejto súvislosti poukázal na relevantnú súdnu prax. K odvolacej námietke o otázke, či premlčanie v danom prípade nie je v rozpore s dobrými mravmi, krajský súd uzavrel, že žalovaní nezavinili uplynutie premlčacej doby na úkor sťažovateľov. Vo vzťahu k argumentu, že okresný súd aplikoval

na otázku absolútnej neplatnosti (§ 47 Občianskeho zákonníka) už prekonanú judikatúru, krajský súd uviedol, že sťažovateľmi uvádzaná judikatúra vychádza z úplne odlišných skutkových okolností, preto ju nebolo možné v prejednávanej spore aplikovať. V tejto súvislosti na záver uviedol, že v prejednávanej spore nie je možné uplatniť nevyvrátiteľnú domnienku, že ak účastníci zmluvy nepodali návrh na rozhodnutie o povolení vkladu na príslušnú správu nehnuteľností do 3 rokov od uzavretia zmluvy, že od tejto zmluvy odstúpili, pretože aj keď žalovaní podali návrh na rozhodnutie o povolení vkladu na príslušnú správu katastra nehnuteľností až 20. októbra 2014, správa katastra zavkladovala predmetnú zmluvu, čím napokon nastala účinnosť aj vo vecne právnej sfére, ktorá bola podmienená rozhodnutím katastra nehnuteľností.

7. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie [ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, pozn.], pričom v ňom poukázali na rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 2 Sžo 285/2009 z 19. mája 2010 a č. k. 2 Sžo 248/2010 z 21. septembra 2011, ktoré podľa nich jednoznačne uvádzajú, že pokiaľ bol návrh na vklad do katastra podaný po uplynutí troch rokov od uzavretia zmluvy, platí zákonná fikcia odstúpenia od zmluvy a nič na tom nemení skutočnosť, či k samotnému zavkladovaniu došlo alebo nie. Týmito rozhodnutiami došlo k prekonaniu právneho názoru v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 124/2003 a rozhodnutí ústavného súdu Českej republiky, z ktorých okresný súd vychádzal. Nedostatočnosť odôvodnenia vnímali v tom, že odklon od ustálenej praxe krajský súd neodôvodnil a nezaoberal sa otázkou „blízkosti“ vzťahu medzi žalovaným v 1. rade a žalovanou v 2. rade napriek tomu, že táto otázka bola v odvolaní nastolená.

8. Najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľov [ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, pozn.] v podstatnom odôvodnil takto:

8.1. V súvislosti s tvrdeným odklonom od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP, pozn.] najvyšší súd analyzoval rozhodnutia, na ktoré poukázali sťažovatelia, zdôraznil, že v nich išlo o správne a preskúmovacie konanie. Uviedol, že argumentácia sťažovateľov uvedená v odvolaní, ktorá bezdôvodne stotožňuje obligáčne právnu a vecne právnu účinnosť zmluvy o prevode vlastníckeho alebo iného majetkového práva k nehnuteľnostiam a je podľa názoru súdu dôsledkom neprípustne širokého výkladu rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré sú navyše založené na posúdení iného skutkového stavu, by nevyhnutne viedla k záveru, že pre zmluvy o prevode vlastníckeho práva alebo iného majetkového práva k nehnuteľnostiam nie je rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nehnuteľností vôbec potrebné. Ďalej argumentoval, že v tomto prípade nevyvrátiteľná domnienka odstúpenia od zmluvy nemala vplyv na právnu skutočnosť, ktorá bola v konaní nesporná, že u darovacej zmluvy medzi žalovaným v 1. rade a žalovanou v 2. rade nastali obligáčne účinky odo dňa uzavretia a vecnoprávna účinnosť nastala jej zápisom do katastra nehnuteľností. Poukázal na to, že takýto správny záver prijal aj odvolací súd a dovolatelia tak nesprávne poukazovali na odklon, ktorý mal nastať pri jeho rozhodovaní z hľadiska výkladu rozhodnutí, v ktorých však najvyšší súd posudzoval problematiku návrhu na vklad do katastra nehnuteľností a jeho formálno-právnych náležitostí z hľadiska súdno-preskúmovacieho. Zároveň najvyšší súd poukázal aj na ustálenú rozhodovaciu prax v tejto otázke v rozhodnutiach R 59/2007 a sp. zn. 1 VCdo 1/2017.

8.2. Pokiaľ ide o sťažovateľmi uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, uviedol, že nie je možné z totožných už uvedených dôvodov usudzovať na prípustnosť danú v zmysle § 421

ods. 1 písm. c) CSP, teda že dovolací súd rozhoduje rozdielne, pretože rozhodoval v úplne inom režime a o neidentických veciach.

8.3. Následne k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP v súvislosti s tvrdením sťažovateľov o nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu (pokiaľ ide o otázky blízkych osôb a určenie naliehavého právneho záujmu, pozn.) uviedol, že konanie na súde prvej inštancie a na odvolacom súde tvoria jeden celok a určujúca späťnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím vytvára ich organickú jednotu. Dodal, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Poukázal na to, že krajský súd tiež vysvetlil dôvody, so zreteľom na ktoré považoval odvolacie námietky za nedôvodné, ktorými sa podľa jeho názoru (krajského súdu, pozn.) nepodarilo spochybníť podstatu dôvodu, so zreteľom na ktorý prvoinštančný súd žalobu sťažovateľov zamietol. Argumentoval tiež tým, že odvolací súd jasným, rozhodným, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho k jeho rozhodnutiu viedli a úvahy a z nich vyведенé závery vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu nie je možné považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Na záver doplnil, že krajský súd nekonal spôsobom, ktorým by znemožnil uskutočňovanie práv v takej miere, žeby došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

II.

Argumentácia sťažovateľov

9. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam namietajú, že sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné. Argumentujú, že nimi nedošlo k reálnemu poskytnutiu ich súdnej ochrany zo strany vo veci konajúcich súdov, pretože sa na zistený skutkový stav nepoužila ústavne súladne interpretovaná a účinná právna norma. Zotrvali na tvrdení, že ak bol podaný návrh na vklad vlastníckeho práva po uplynutí troch rokov od uzavretia zmluvy, platí fikcia odstúpenia od zmluvy. Poukázali na rozhodnutia uvedené aj v odvolaní a navyše na rozhodnutie v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 1 Co 749/2014. Uviedli, že pokiaľ aj katastrálny odbor rozhodol o povolení vkladu vlastníckeho práva z darovacej zmluvy, konal protizákonne a bolo úlohou všeobecných súdov také konanie napraviť. Vo vzťahu k rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi nastolili otázku, že kto ak nie žalovaní zavinili márne uplynutie premlčacej doby. Zároveň poukázali na to, že otázka platnosti zmluvy o tichom spoločenstve a z nej vyplývajúce vzťahy v nadväznosti na porušenie predkupného práva, ako aj otázka nevyhnutnosti preukázania naliehavého právneho záujmu ostali z pozície odvolacieho súdu, ako aj súdu dovolacieho nezodpovedané.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov je porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces a práva na ochranu majetku napadnutým rozsudkom okresného súdu:

11. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovatelia využili svoje právo a proti napadnutému rozsudku okresného súdu podali odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd, ktorý tak aj učinil vydaním napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

12. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (I. ÚS 207/2020).

13. Zároveň aj zo samotného znenia § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľov vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

14. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces a práva na ochranu majetku napadnutým rozsudkom krajského súdu:

15. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu, resp. uplatnenej argumentácii sťažovateľov je nutné konštatovať, že sťažovatelia vznášajú rovnakú argumentáciu od počiatku súdneho konania, resp. od podania návrhu na určenie neplatnosti darovacej zmluvy. Ústavný súd preskúmal napadnuté rozhodnutia a konštatuje, že už okresný súd podal vyčerpávajúcu odpoveď na všetky sťažovateľmi nastolené otázky, ktoré krajský súd preskúmal z hľadiska ich správnosti a úplnosti a potvrdil prvoinštančné rozhodnutie. Sťažovatelia ani v odvolacom konaní nepredniesli iné argumenty, na ktoré by sa vyžadovala špecifická odpoveď krajského súdu. Odvolací súd tak využil možnosť postupu podľa § 387 CSP. Napokon rovnakú argumentáciu predniesli sťažovatelia aj v dovolaní. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení (hoci ním dovolanie odmietol, pozn.) námietkami sťažovateľov zaoberal ústavne udržateľným spôsobom.

16. Berúc preto do úvahy závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia v konaní pred ústavným súdom opakovane predostierajú argumenty, ktoré už boli najvyšším súdom riadne vyriešené, a teda v tomto smere bola právam sťažovateľov ústavnoprávna ochrana (čl. 127 ods. 1 ústavy) poskytnutá.

17. S poukazom na uplatňovaný princíp subsidiarity (ako je uvedené aj v bode 12 tohto rozhodnutia, pozn.) ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 303/2019).

18. Na základe uvedeného preto ústavný súd so zreteľom na sťažovateľmi uplatnenú argumentáciu ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.3. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

19. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že v zmysle jeho stabilnej judikatúry otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné sudy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľov (m. m. II. ÚS 324/2010). To samozrejme neplatí, ak by najvyšší súd posúdil otázku prípustnosti dovolania ústavne neudržateľne v neprospech sťažovateľov.

20. Zároveň je vhodné pripomenúť, že cieľom pravidiel týkajúcich sa prípustnosti dovolania je zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľov v prípade, ak bolo toto posúdenie vykonané v súlade so zákonom. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru, a teda nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia namietaných práv sťažovateľov už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 104/2021).

21. Úlohou ústavného súdu bolo preto v danom prípade posúdiť, či najvyšší súd ako súd dovolací napadnutým uznesením nevybočil zo zákonného rámca, a teda či napadnutým uznesením nedošlo k porušeniu sťažovateľmi namietaných práv, a to aj s poukazom na už uvedené východiská a možnosti ústavného prieskumu napadnutého uznesenia.

21.1. Po preskúmaní napadnutého uznesenia a dôvodov na odmietnutie podaného dovolania sťažovateľov v ňom uvedených, s poukazom na v ústavnej sťažnosti uplatnené námietky sťažovateľov ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd ako súd dovolací v napadnutom uznesení jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré dovolanie sťažovateľov odmietol. Najvyšší súd

analyzoval rozhodnutia, ktorými sťažovatelia odôvodňovali odklon a rozdielnosť v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, a zdôvodnil, prečo tieto nie je možné aplikovať na spor sťažovateľov. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd zároveň preskúmal rozsudky okresného súdu a krajského súdu a ich odôvodnenia v nadväznosti na sťažovateľmi uplatnené dovolacie dôvody a tieto riadne vyhodnotil.

21.2. Vo vzťahu k odôvodneniu najvyššieho súdu ústavný súd však na tomto mieste považuje za potrebné upozorniť na to, že najvyšším súdom (v bodoch 18.2. a 18.3. napadnutého uznesenia, pozn.) uvedené rozhodnutie R 2/2016 (zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, pozn.) už nie je za účinnosti Civilného sporového poriadku aplikovateľné (napríklad rozhodnutia I. ÚS 116/2020, II. ÚS 120/2020, IV. ÚS 314/2020, IV. ÚS 105/2021). Avšak v okolnostiach danej veci ani tento nedostatok nič nemení na správnosti samotných záverov najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania v danej veci.

22. Ústavný súd na tomto mieste nebude podrobnejšie rozoberať a bližšie rozvádzať jednotlivé závery napadnutého uznesenia, pretože jeho odôvodnenie je sťažovateľom známe. Pre doplnenie len (aj na základe už uvedeného, pozn.) zdôrazňuje, že právny záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (obdobne ústavný súd ustálil už v predchádzajúcom rozhodnutí vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 274/2021, pozn.).

23. Ústavný súd stabilne judikuje, že neprístupuje k vyhovaniu ústavnej sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (IV. ÚS 320/2011). Na základe uvedeného preto ústavný súd konštatuje, že v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevzhladol také nedostatky, ktoré by ho oprávňovali na vyslovenie záveru o porušení práva sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie. Závery najvyššieho súdu nie je možné označiť za zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu za ústavne neudržateľné. Iba v takomto extrémnom prípade by totiž ústavný súd mohol zasiahnuť do výsostnej právomoci najvyššieho súdu týkajúcej sa posudzovania prípustnosti podaného dovolania.

24. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (I. ÚS 358/2019).

25. Ústavný súd zdôrazňuje, že mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu, a pokiaľ jeho závery v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do tejto výsostnej právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať (m. m. I. ÚS 139/2019).

26. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež ich právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie nimi označených práv, preto ústavný súd odmietol v tejto časti ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.4. K namietanému porušeniu práva na ochranu majetku napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

27. Sťažovatelia v podanej ústavnej sťažnosti zároveň namietali aj porušenie základného práva vlastníť majetok garantovaného čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. „Článkom 20 ods. 1 ústavy sa vlastníčkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom.“ (PL. ÚS 33/95) „Tento článok ústavy nevyhlasuje za základné ľudské právo vlastníctvo samotné, ale právo byť vlastníkom, t. j. právo nadobúdať vlastníctvo. Vzťahuje sa na štátnych občanov Slovenskej republiky, cudzincov, právnické osoby slovenské i zahraničné a aj štát. Výklad tohto ustanovenia však neznamená, že každý má právo vlastníť akýkoľvek majetok... Uvedené ustanovenie ústavy treba vykladať tak, že každý má právo vlastníť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom Slovenskej republiky nie je z tohto vlastníctva vylúčený.“ (PL. ÚS 38/95).

28. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že z napadnutého uznesenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľov vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 1 dodatkového protokolu, preto odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavnú sťažnosť aj v tejto časti.

29. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. októbra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu